

Sähkön voimakkaasti kohonneet hinnat koettelevat valmistavaa teollisuutta. Kemianteollisuudessa tilanne on vaikuttanut kolmososaan jäsenyrityksistä. Osa yrityksistä on siirtynyt tuotantoa yön tunneille, ja osa yrityksistä on joutunut keskeyttämään osin tuotantoaan. Tunnelma näkyy alan indikaattoreissa, joista useimmat kääntyivät elokuussa miinusmerkkisiksi.

Sähköstä maksettu hinta noussut tuntuvasti

Kemianteollisuus käyttää paljon sähköä. Alan kokonaiskulutus oli 7 000 GWh vuonna 2019, eli noin 7,5 % koko Suomen kulutuksesta. Kemianteollisuus ry:n syyskuun jäsenpulssissa¹ esitettiin sähkökäyttöön liittyviä kysymyksiä.

Jäsenpulssin tietojen mukaan sähkö on monelle jäsenelle huomattava tuotantopanoks. Vuosi sitten 35 %:lla yrityksistä meni 5–10 % tuotantokustannuksista sähköön. Yli 20 % yrityksistä käytti sähköön enemmän kuin 10 % tuotantokustannuksista.

Kemianteollisuuden jäsenien sähköstä maksama hinta on noussut keskimäärin 68 % viime vuodesta (mediaani 45 %). Hinnat ovat nousseet suojauksista huolimatta. Jäsenistä 49 %:lla on voimassa oleva hintasuojaus. Suojaus käytetään eniten yli 250 hengen yrityksissä.

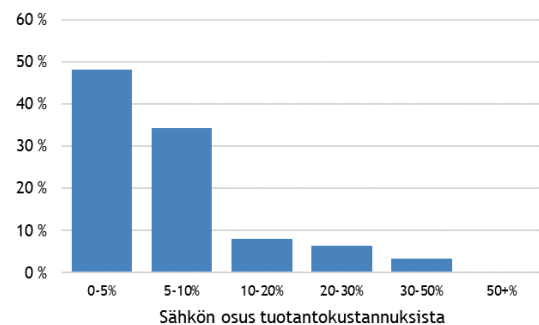
Kohonnut sähkön hinta on siirtynyt harvoin täysimääräisesti hintoihin

Keskeistä yritystoiminnan kannattavuuden kannalta on, voidaanko kohonneita kustannuksia siirtää eteenpäin omien tuotteiden hintoihin. Jäsenyrityksistä vain alle 10 % raportoi pystyvänsä siirtämään sähkökustannukset täysimääräisesti eteenpäin.

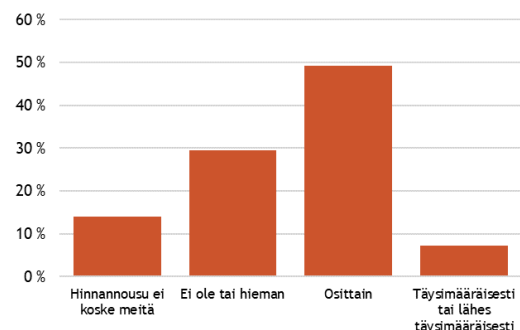
Peräti 30 % jäsenistä ei ole pystynyt siirtämään kustannuksia hieman tai ei lainkaan omiin hintoihinsa. Puolet yrityksistä raportoi pystyneensä siirtämään kohonneita sähkön hintoja osittain eteenpäin.

Tilanne heijastuu tuotantoon. Kolmannes jäsenistä kertoo harkinneensa tai ryhtyneensä toimenpiteisiin vallitsevan tilanteen johdosta. Seitsemän prosenttia on harkinnut tuotannon keskeyttämistä, ja kuudessa prosentissa jäsenyrityksistä tuotantoa on osin keskeytetty. Viisi prosenttia kertoo keskeyttävänsä tuotannon, mikäli hinnat pysyttelevät tavanomaista tuntuvasti korkeammalla. Edellä mainitut toimenpiteet koskettavat tuhansia alalla työskenteleviä henkilöitä.

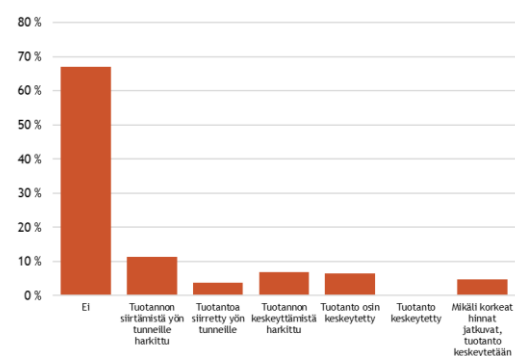
Kuinka suuri sähkön osuus oli tuotantokustannuksistanne vuosi sitten?

Onko yrityksellenne ollut mahdollisuutta siirtää kohonneita energian hintoja omiin tuotteisiinne?

Onko sähkön hinta vaikuttanut tuotantoonne?

¹ Kemianteollisuus ry:n kysely toimitusjohtajille. Kysely oli auki 1.-5.9.2022. Vastauksia kertyi 95. Vastaukset on katkorjattu.

Kemianteollisuuden suhdannetilanne edelleen hyvä, odotukset pakkasella

Kemianteollisuuden yritysten tämänhetkistä suhdannetilannetta kuvaavat arviot ovat yhä tavanomaista korkeammalla, joskin laskusuunnassa vuodenvaihteeseen osuneesta suhdannehuipusta. Vallitsevaa tilannetta koskeva saldoluku oli elokuussa 19.

Tulevien kuukausien suhdanneodotukset ovat olleet useamman kuukauden negatiivisia. Myös arviot tuotannon määrästä verrattuna edelliskuukauteen, tuotanto- ja henkilökuntaodotus sekä tilauskanta saivat elokuussa negatiivisen saldolukeman. Näissä kategorioissa odotetaan laskua kasvun sijaan.

Kemianteollisuuden tuotantomäärät hakevat suuntaa

Kemianteollisuuden tuotantomäärät ovat nousseet korona-ajan notkahduksesta. Tuotantovolyymien kolmen kuukauden liukuva keskiarvo saavutti heinäkuussa suurimman lukemansa sitten vuoden 2020 maaliskuun. Tuotanto- ja suhdanneodotukset povaavat viimekuukausien lukemien jäävän lähiaikojen huipuksi.

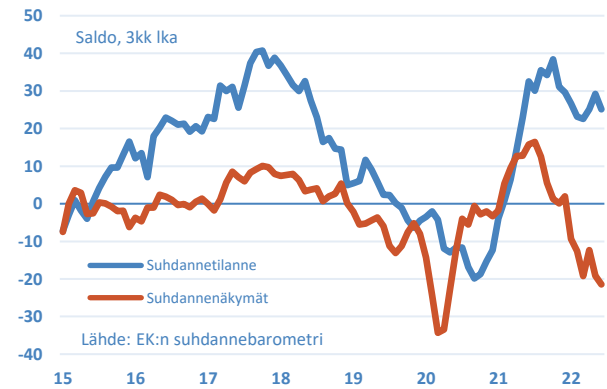
Kemianteollisuuden tilauskannan volyyymi laskussa

Kemianteollisuuden tilauskanta on euroissa mitattuna ennätysellinen korkealla. Euromääräinen tilauskanta, jota Tilastokeskus mittaa vain peruskemian ja lääketieteellisuuden osalta, oli vuoden 2022 heinäkuussa 30 % suurempi kuin kaksi vuotta sitten.

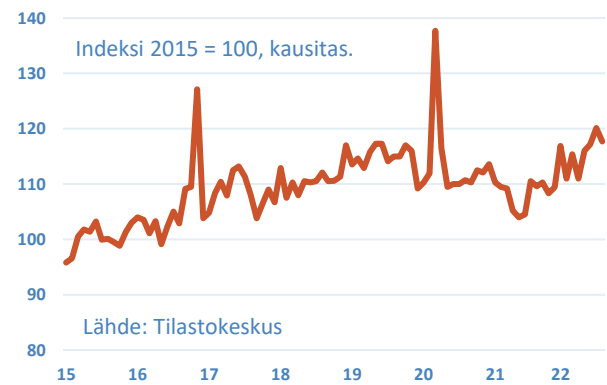
Mikäli tilauskannan muutosta tarkastellaan määrällisesti ja laadullisesti (volyymi), havaitaan tilauskannan laskeneen vuoden päivät, ja tippuneen vuosina 2018–2020 vallinneelle tasolle. Vuoden 2020 heinäkuuhun verrattuna tilauskannan volyyymi oli vuoden 2022 huhtikuussa 6 % pienempi.

EK:n suhdannebarometrin tietojen mukaan Kemianteollisuuden nykyinen tilauskanta riittää turvaamaan tuotannon reippaaksi kolmeksi kuukaudeksi. Lukema on pitkän aikavälin keskiarvon mukainen. Vuosina 2017–2021 tilausten turvaama tuotanto oli keskimäärin yli neljä kuukautta.

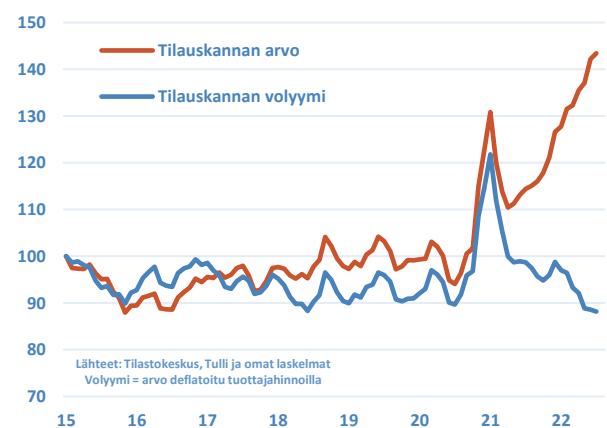
Kemianteollisuuden suhdanteet

Kemianteollisuuden tuotannon volyyymi

Kemianteollisuuden uusien tilausten arvo ja volyyymi

Kohonnut hintataso näkyy liikevaihtoluvuissa

Kemianteollisuuden yritysten kausitasoitettu liikevaihto oli kesäkuussa 2022 kaikkien aikojen korkeimmalla tasolla. Liikevaihdon muutokseen vaikuttavat tuotantomäärien lisäksi etenkin muutokset tuottajahinnoissa.

Tyypillisesti kemianteollisuuden liikevaihto seuraa raakaöljyn hintakehitystä. Kesäkuussa 2022 raakaöljyn (Brent) keskihinta oli 123 dollaria barrelilta, eli noin 68 % vuodentakaista hintaa suurempi. Kesäkuun jälkeen raakaöljyn maailmanmarkkinahinta on ollut laskussa.

Tuottajahinnat nousseet etenkin peruskemiassa

Kemianteollisuuden tuottajahinnat ovat nousseet voimakkaasti vuodesta 2021 lähtien. Hintojen nousun taustalla on ollut voimakkaasti kallistunut maakaasu, jota käytetään kemianteollisuudessa raaka-aineena, sekä kohonnut sähköenergian hinta.

Voimakkainta tuottajahintojen nousu on ollut peruskemian tuotteissa, joiden hinta on noussut vuoden aikana 45 %. Vuoden 2015 tasoon nähden hinnat ovat nousseet 80 %. Positiivista yleisten inflaatiopainneiden suhteen on, että nousu peruskemian tuottajahinnoissa pysähtyi - ainakin hetkellisesti - heinäkuussa.

Kumi- ja muovituotteiden hinnat nousivat heinäkuussa viime vuodesta 18 %. Lääketeollisuuden tuotteissa hintakehitys on ollut tasaisempaa.

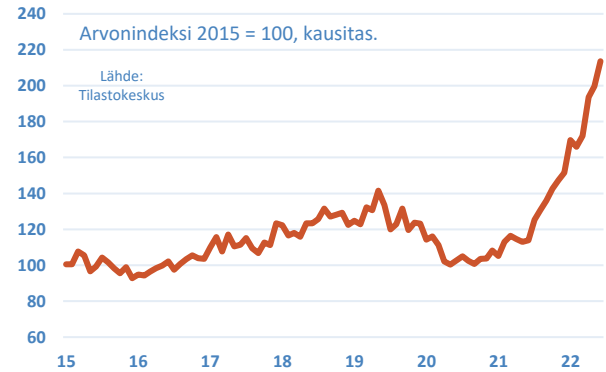
Öljynjalostuksen tuottajahintoja Tilastokeskus ei julkaise, mutta niiden kehityksestä saa osviittaa raakaöljyn hintamuutoksista, sekä julkisesti saatavilla olevista öljynjalostusmarginaaleista.

Raaka-aineiden hinnannousu haittaa edelleen yritystoimintaa

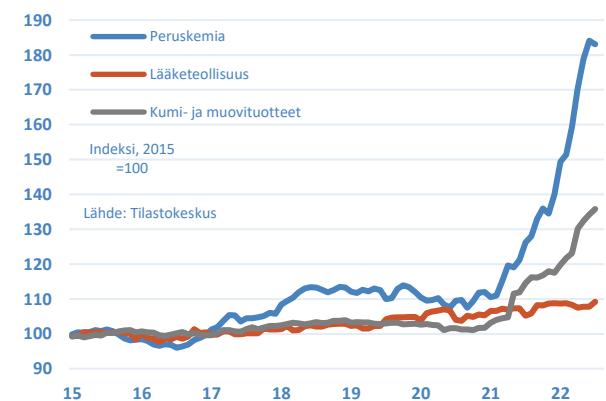
Kemianteollisuuden jäsenpulssin mukaan raaka-aineiden ja tuotantotarvikkeiden hinnannousu ja saatavuus riivaavat yhä jäsenyrityksiä. Edellisten jäsenkyselyiden tapaan liki kaikki ilmoittivat em. tilanteen haittaavan liiketoimintaa vähintäänkin jossain määrin.

Yrityksistä 20 %:lla on ollut mahdollisuus siirtää lähes täysimääräisesti tai täysimääräisesti välituotteiden kohonneita hintoja omiin tuotteisiinsa. Lukema on käytännössä sama kuin edellisessä jäsenpulssissa.

Kemianteollisuuden liikevaihto

Kemianteollisuuden tuottajahinnat

97 %:lla

Jäsenistä raaka-aineiden ja tuotantotarvikkeiden saatavuus ja hinnannousu haittaa liiketoimintaa

Kemia - osa hyvää elämää

Kemianteollisuus on yksi suurimmista teollisuuden toimialoista Suomessa. Merkittävä osa tuotannosta menee vientiin joko suoraan tai vientituotteisiin käytettyinä raaka- ja tarveaineina. Vastaasti tuodaan sekä tuotannon raaka-aineita että erikoistuotteita.

Kemianteollisuudeksi luokitellaan Suomessa

- Öljy-, kaasu- ja petrokemian teollisuus
- Kemian perusteollisuus
- Kemian tuoteteollisuuden eri toimialat: lääketeollisuus, muovi- ja kumiteollisuus, kosmetiikka ja pesuaineet, maalteollisuus

Talouskatsauksen teksti perustuu 14.9.2022 käytössä olleisiin tietoihin.

Lisätietoja

Johtava asiantuntija Sampo Pehkonen

Kemianteollisuus ry
sampo.pehkonen@kemianteollisuus.fi
GSM 040 763 4700

Kemianteollisuus ry

Eteläranta 10 PL 4, 00131 Helsinki
kemianteollisuus.fi

Twitter: @kemianteollisuus